

STAV STUDENATA PREMA IZRADI STUDENTSKE MAPE ZA KOLEGIJ POSLOVNI ENGLISKI JEZIK

*Sanja Marinov, Magda Pašalić**

Ekonomski fakultet, Split

U ovom radu osvrnuli smo se na stav studenata Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu prema izradi studentske mape / «portfolia». Studentska mapa se izrađuje za kolegij *Poslovni engleski jezik* i predstavlja dio materije za usmeni dio ispita. Cilj izrade studentske mape je poticanje studenata na veću samostalnost i odgovornost u usvajanju znanja i vještina iz područja poslovnoga engleskog jezika.

U svrhu prikupljanja informacija o iskustvu i stavovima studenata prema studentskoj mapi sastavljen je upitnik, a rezultati su navedeni i analizirani u ovom radu.

Ispitano je 152 studenata, od kojih je velik broj procijenio da je izrada studentske mape korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika te da na usmenom dijelu ispita radije razgovaraju o zadacima iz studentske mape nego o ostalom ispitnom materijalu.

Ključne riječi: poslovni engleski jezik, studentska mapa, samostalnost

1. UVOD

U akademskoj godini 2005./2006. na hrvatskim je sveučilištima uveden novi sustav studiranja zasnovan na Bolonjskoj deklaraciji s kojim je uveden i novi sustav prikupljanja bodova u visokom obrazovanju. Novi sustav studiranja uveo je promjene i u nastavni program, nastavu i način ocjenjivanja studenata. U ovom radu osvrnut ćemo se na dio promjena koje je novi sustav omogućio na kolegiju *Poslovni engleski jezik* koji se izvodi na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Europski sustav za prikupljanje bodova (ECTS) opterećenje studenata izražava u vremenu koje je potrebno za ispunjenje svih planiranih studentskih aktivnosti koje uz pohađanje i sudjelovanje u nastavi predviđa i potrebno vrijeme za samostalni rad studenata. Na kolegiju *Poslovni engleski jezik* samostalni rad studenata podrazumijeva pripremu za pismeni i usmeni ispit kao i izradu tjednih zadataka. Svaki student izrađuje tjedne zadatke samostalno i prikuplja ih u studentsku mapu / «portfolio». Cilj izrade studentske mape je poticanje studenata na veću samostalnost i odgovornost u usvajanju znanja i vještina iz

* Sanja Marinov, Ekonomski fakultet, Split; e-mail: smarinov@efst.hr

* Magda Pašalić, Ekonomski fakultet, Split; e-mail: magda@efst.hr

područja poslovnoga engleskog jezika. Sadržaj studentske mape predstavlja i dio materije za usmeni dio ispita.

Trogodišnje iskustvo s ovakvim načinom rada potaknulo nas je na izradu upitnika kojim smo htjeli ispitati stav studenata prema izradi studentskih mapa. U ovom radu iznijet ćemo i analizirati rezultate upitnika.

2. STUDENTSKA MAPA

Studentska mapa je skup studentskih radova koji se temelje na zadacima vezanim za teme određene nastavnim planom i programom kolegija *Poslovni engleski jezik*. Studenti zadatke izrađuju individualno, a upute za izradu zadataka nalaze u propisanom udžbeniku ili ih dobivaju od nastavnika. Sadržaj studentske mape predstavlja dio materije za usmeni dio ispita. Uobičajene vrste zadataka uključuju pisanje poslovnih pisama (službenih e-mailova, dopisa, molbe za posao itd.), analizu i rješavanje studija slučaja te zadatke zasnovane na pretraživanju internetskih stranica (npr. pronalaženje primjera organizacije poduzeća, karakteristika rada burze, usporedba hotelskih sadržaja itd.).

3. SAMOSTALNOST STUDENATA

Izrada studentske mape ima za cilj potaknuti studente na veću samostalnost i odgovornost u usvajanju znanja i vještina iz područja poslovnoga engleskog jezika. Vjerujemo da studenti koji postignu veći stupanj samostalnosti postaju uspješniji i odgovorniji u usvajanju stranoga jezika. Sigurni smo da studenti ne mogu sami postići veći stupanj samostalnosti, nego im u tome mogu i trebaju pomoći njihovi nastavnici ostvarujući tako jedan od preduvjeta uspješnog učenja.

Baveći se pitanjem samostalnosti studenata, Little se osvrnuo na ono što samostalnost nije. Samostalnost se prema njegovom mišljenju ne odnosi na učenje bez poduke nastavnika niti na skidanje odgovornosti s nastavnika. Ona ne podrazumijeva prepuštanje studenata samima sebi, ali nije niti metoda podučavanja (Little, 1990:7).

Ono što samostalnost jest definirao je Holec (1981:3) kao «sposobnost preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje». Preporučujući samostalnost studentima, krećemo od pretpostavke da zauzimanje aktivnog stava prema učenju i samostalno rješavanje postavljenih zadataka kao i sudjelovanje u odlučivanju o vlastitom učenju vodi ka učinkovitijem procesu učenja (Dickinson, 1995:165).

Ideja o uvođenju izrade studentske mape u skladu je s prethodno navedenim tvrdnjama i vjerujemo da u određenoj mjeri pridonosi razvoju samostalnosti studenata.

4. NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA KOLEGIJE POSLOVNOGA ENGLESKOG JEZIKA

Nastavnim planom i programom za kolegije *Poslovnoga engleskog jezika* kao obavezna

literatura određeni su udžbenici *Market Leader Pre-intermediate*, *Intermediate* i *Upper-intermediate* autora Davida Cottona, Davida Falleya i Simona Kenta, izdavača Pearson Education Ltd., *English for International Tourism* autora Petrea Strutta, izdavača Pearson Education Ltd., te *Going International* autora Keitha Hardinga, izdavača Oxford University Press.

Udžbenike sačinjavaju cjeline koje se temelje na temama iz područja ekonomije, poslovanja i turizma. Sve cjeline naglašavaju usavršavanje četiriju jezičnih vještina (pisanja, govorenja, slušanja i čitanja), što se postiže izradom zadataka i rješavanjem problema koji proizlaze iz stvarnoga poslovnog konteksta. Iz strukture pojedine cjeline istaknuli bismo predložene studije slučaja koje su korištene kao okvir za određene zadatke u studentskoj mapi.

Trogodišnja primjena studentske mape u nastavi potaknula nas je na razmišljanje o stavu studenata prema njenoj izradi. U narednom odjeljku objasniti ćemo postupak analize stavova studenata prema izradi studentske mape.

5. POSTUPAK

Analiza stavova studenata prema izradi studentske mape temelji se na upitniku koji se sastoji od 14 pitanja (*Prilog 1.*). Na 13 pitanja odgovara se s «da» ili «ne», a u jednom se pitanju od studenata traži da zaokruže jedan od triju ponuđenih odgovora.

Ispitanici su bili studenti druge godine Preddiplomskog sveučilišnog studija koji trenutno pohađaju nastavu obaveznog kolegija *Poslovnoga engleskog jezika 3*. To su studenti koji su u prošloj akademskoj godini 2006./2007. već izrađivali studentsku mapu za kolegije *Poslovni engleski jezik 1* i 2. Ukupan broj ispitanika bio je 152.

Obrada dobivenih rezultata upitnika je napravljena uz pomoć programa SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences).

6. OBRADA REZULTATA

Iako je težište našeg istraživanja bilo na stavu studenata prema izradi studentske mape, željeli smo obuhvatiti i dosadašnja iskustva studenata kako u učenju engleskoga jezika, tako i u izradi samostalnih zadataka. Stoga obradu rezultata počinjemo analizom upravo tih pitanja.

Zatim ćemo se osvrnuti na procjenu zahtjevnosti zadataka i vrijeme koje je bilo potrebno za njihovu izradu.

Obradu rezultata nastavljamo analizom zadataka koje su studenti najradije izrađivali, a potom se osvrćemo na korištenje dodatnih izvora informacija prilikom izrade studentske mape. Na kraju donosimo podatke o tome koliko studenata smatra da je studentska mapa korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika.

a. Iskustvo studenata u učenju engleskoga jezika i izradi samostalnih zadataka

S prvih šest pitanja upitnika pokušali smo dobiti sliku o dosadašnjim iskustvima studenata u učenju engleskoga jezika kao i o njihovom stavu prema engleskom kao jednom od nastavnih predmeta. Prema dobivenim rezultatima, 78,9 % studenata smatra da nije imalo poteškoća u svladavanju programa engleskoga jezika tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja. 97,4 % studenata svrstava engleski u skupinu korisnih predmeta, a njih 61,8 % drži učenje engleskoga jezika zanimljivim.

Analizom pitanja 4 – 6 dobili smo uvid u iskustvo studenata s izradom samostalnih zadataka za nastavu engleskoga jezika tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja kao i mišljenje studenata o tome koliko im je to iskustvo pomoglo u izradi zadataka za studentsku mapu. Samo je 37 studenata (24,3%) tijekom dosadašnjeg školovanja imalo iskustva u izradi samostalnih zadataka (*Tabela 1.*). Od toga su 24 studenta (64,9%) izjavila da im je prethodno iskustvo u izradi samostalnih zadataka omogućilo lakšu izradu studentske mape (*Tabela 2.*).

Tabela 1.: Samostalni zadaci iz engleskoga jezika u školovanju do studija

	Broj studenata	Postotak
DA	37	24,3
NE	115	75,7
Ukupno	152	100,0

Tabela 2.: Iskustvo u izradi samostalnih zadataka kao pomoć pri izradi studentske mape

	Broj studenata	Postotak
DA	24	64,9
NE	13	35,1
Ukupno	37	100,0

Čak 115 studenata nije imalo prethodno iskustvo u izradi samostalnih zadataka (*Tabela 1.*), od čega gotovo polovica (49,6%) smatra da im je taj nedostatak iskustva otežao izradu zadataka za studentsku mapu (*Tabela 3.*).

Tabela 3.: Nedostatak iskustva u izradi samostalnih zadataka kao otegotna okolnost u izradi studentske mape

	Broj studenata	Postotak
DA	57	49,6
NE	58	50,4
Ukupno	115	100,0

b. Zahtjevnost zadataka i utrošeno vrijeme

Prilikom određivanja zadataka za studentsku mapu imali smo na umu vrijeme predviđeno za samostalni rad za kolegij *Poslovni engleski jezik* koje je sukladno s dodijeljenim brojem ECTS bodova za taj kolegij. Svaki od obaveznih kolegija *Poslovni engleski jezik 1, 2 i 3* ima 4 ECTS boda, što podrazumijeva opterećenje studenata od 120 sunčanih sati rada. To uključuje nastavu i samostalni rad. Ukupan broj sati nastave *Poslovnoga engleskog jezika* u jednom semestru je 45 školskih sati (34 sunčana sata; jedan sunčani sat iznosi 60 minuta), što znači da preostalo vrijeme studenti trebaju provesti u samostalnom radu.

Prema tom izračunu, svaki student bi trebao tjedno odvojiti barem 6 sunčanih sati samostalnog rada, što uključuje pripremu za ispit i izradu samostalnih zadataka. Mišljenja smo da je prosječno vrijeme potrebno za izradu zadataka za studentsku mapu tri sunčana sata tjedno. Upitnikom smo pokušali utvrditi uspijevaju li studenti u tom vremenu završiti zadane zadatke te postoji li veza između zahtjevnosti zadataka i vremena izdvojenog za njihovu izradu.

Tabela 4.: Je li bilo potrebno više od 3 sunčana sata za izradu zadataka za studentsku mapu?

	Broj studenata	Postotak
DA	43	28,3
NE	109	71,7
Ukupno	152	100,0

U *Tabeli 4.* vidimo da je samo za 28,3% studenata predviđeno vrijeme za izradu samostalnih zadataka bilo nedostatno. Smatramo da ovaj rezultat potvrđuje da je napravljena dobra procjena vremena potrebnog za izradu samostalnih zadataka. Treba istaknuti da je izračun opterećenja u ECTS sustavu napravljen za prosječnog studenta pa je i za očekivati da će uvijek biti studenata kojima će trebati i više od predviđenog vremena.

Tabela 5.: Zahtjevnost zadatka za studente kojima je bilo potrebno više od 3 sunčana sata tjedno za njihovu izradu

	Broj studenata	Postotak
DA	31	72,1
NE	12	27,9
Ukupno	43	100,0

Prema našim očekivanjima, visok je postotak studenata (72,1%) koji su morali izdvojiti više od tri sunčana sata tjedno zbog toga što su im samostalni zadaci za studentsku mapu bili prezahtjevni (Tabela 5.).

c. Odabir zadatka iz studentske mape

Tabela 6.: Odabir zadatka iz studentske mape

	Broj studenata	Postotak
a	73	48,0
b	50	32,9
c	29	19,1
Ukupno	152	100,0

Tabela 6. daje podatke o tome koju su vrstu zadatka studenti radije izrađivali. Vidimo da je najveći broj studenata (48%) odabrao zadatke zasnovane na pretraživanju internetskih stranica, njih 32,9% odlučilo se za analizu i rješavanje studija slučaja, a 19,1% studenata je odabralo pisanje poslovnih pisama. Taj nas rezultat nije iznenadio zbog atraktivnosti interneta kao izvora informacija koji omogućava da studenti na jednostavan i brz način dođu do potrebnih podataka. Smatramo da takve vrste zadataka studentima pomažu da nauče pravilno izabrati podatke i materijale koje će primijeniti na svladavanje određenih tematskih jedinica i vještina sadržanih u programu *Poslovnoga engleskog jezika*.

d. Korištenje dodatnih izvora informacija

Tabela 7.: Korištenje dodatnih izvora informacija

	Broj studenata	Postotak
DA	87	57,2
NE	65	42,8
Ukupno	152	100,0

Iz *Tabele 7.* vidimo da je 87 studenata (57,2%) koristilo dodatne izvore informacija čak i onda kad se to od njih u uputama zadatka nije tražilo. Mišljenja smo da taj rezultat podržava daljnju primjenu izrade studentske mape kao jednog od načina postizanja veće samostalnosti u svladavanju programa *Poslovnoga engleskog jezika*.

e. Studentska mapa kao korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika

Tabela 8.: Engleski koristan predmet – Studentska mapa kao korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog

		Studentska mapa – korisna metoda za usvajanje poslovnoga engl.		Ukupno
		DA	NE	
Engleski koristan predmet	DA	111	37	148
	NE	2	2	4
Ukupno		113	39	152

Tabela 8. daje pregled odgovora studenata na dva pitanja: 2. pitanje (Svrstavate li engleski u skupinu korisnih predmeta?) i 14. pitanje (Smatrate li da izrada zadataka za «portfolio» predstavlja novu i korisnu metodu koja pridonosi uspješnijem usvajanju programa *Poslovnoga engleskog jezika*?). Vidimo da čak 148 studenata (97,4%) engleski jezik drži korisnim predmetom. Od toga njih 111 (75%) smatra da je «portfolio» korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika, što je rezultat koji potvrđuje ispravnost primjene ove metode u nastavi *Poslovnoga engleskog jezika*.

Tabela 9.: Prednost studentskoj mapi kao ispitnom materijalu – studentska mapa kao korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika

		Studentska mapa – korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog		Ukupno
		DA	NE	
Prednost studentskoj mapi kao ispitnom materijalu	DA	99	23	122
	NE	14	16	30
Ukupno		113	39	152

Tabela 9. uspoređuje odgovore koje su studenti dali na 13. pitanje (Jeste li na usmenom dijelu ispita iz *Poslovnoga engleskog jezika* radije razgovarali o svojim «portfolio» zadacima nego o ostalom ispitnom materijalu?) i 14. pitanje (Smatrate li da izrada zadataka za «portfolio» predstavlja novu i korisnu metodu koja doprinosi uspješnijem usvajanju programa *Poslovnoga engleskog jezika*?). Vidimo da je od ukupnog broja ispitanih studenata velika većina studenata (122 ili 80,3%) na usmenom dijelu ispita radije razgovarala o zadacima iz studentske mape. U toj grupi studenata njih 99 (81,1%) vjeruje da je izrada «portfolia» korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika.

7. ZAKLJUČAK

Krenuvši od stava da je studentima potrebno ponuditi pomoć pri osmišljavanju vremena provedenog u samostalnom radu na kolegiju *Poslovnoga engleskog jezika*, počeli smo primjenjivati izradu studentske mape. Studentska mapa je skup samostalnih zadataka studenata koji predstavljaju dio materije za ispit.

Jedan od ciljeva studentske mape je i razvijanje samostalnosti i odgovornosti studenata u usvajanju znanja i vještina iz područja poslovnoga engleskog jezika.

Izradom u radu navedenog upitnika namjeravali smo utvrditi stav studenata prema korisnosti izrade studentske mape. Od ukupno ispitana 152 studenta, njih čak 113 (74,3%) procijenilo je da je izrada studentske mape korisna metoda za usvajanje poslovnoga engleskog jezika. Nadalje, od ukupnog broja ispitanih, velik je broj njih (122 ili 80,3%) izjavio da su na usmenom dijelu ispita radije razgovarali o zadacima iz studentske mape nego o ostalom ispitnom materijalu.

Iako su studenti upućivani na određene izvore informacija korisnih za izradu zadataka iz upitnika, saznajemo da je 57,2 % ispitanih studenata koristilo i dodatne izvore informacija. To nam dokazuje da je ipak većina studenata spremna preuzeti odgovornost u usvajanju jezičnih znanja i vještina kao i to da pravilno vođeni mogu postići veću razinu samostalnosti.

Vidljivo je da je uvođenje studentske mape među studentima prepoznato kao pozitivna promjena u načinu rada na kolegiju *Poslovni engleski jezik*.

Unatoč tomu što su rezultati upitnika potvrdili opravdanost uporabe studentske mape, predstoji nam istražiti što pojedine zadatke čini prezahtjevnima jer su 43 studenta morala utrošiti više od tri sunčana sata tjedno za njihovu izradu, od čega njih 72,1% smatra da su zadaci bili prezahtjevni. Zaključak je da bi nam saznanja o tome pomogla da zadatke još bolje prilagodimo stvarnim mogućnostima i interesima studenata.

LITERATURA:

- Dickinson, L. (1995): *Autonomy and motivation: a literature review*, System, 23 (2), 165-174
- Holec, H. (1981): *Autonomy in Foreign Language Learning*. Oxford, Pergamon.
- <http://www.ssu.hr/upload/docs/ects.pdf> (28.09.2007.)
- Little, D. (1990): *Authonomy in Language Learning*. U: Ian Gathercole (ur.), *Authonomy in Language Learning*: London, CILT, 7–15.

Prilog 1.

Upitnik o korisnosti izrade «portfolia» na kolegiju Poslovni engleski jezik

Poštovani studenti,
molimo vas da pažljivo pročitate sva pitanja u upitniku i na njih iskreno odgovorite. Upitnik je anoniman. Rezultati će se koristiti u istraživanju koje bi trebalo doprinijeti poboljšanju nastave Poslovnog engleskog jezika. Vrijeme predviđeno za rješavanje upitnika je 10 minuta.

- 1) Jeste li tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja imali poteškoća u savladavanju programa engleskog jezika?
DA NE
- 2) Svrstavate li engleski jezik u skupinu korisnih predmeta?
DA NE
- 3) Je li Vam učenje engleskog jezika zanimljivo?
DA NE
- 4) Jeste li do sada tijekom školovanja (osnovna i/ili srednja škola) morali izrađivati samostalne zadatke za nastavu engleskog jezika (slične onima koje ste morali izraditi za «portfolio»)?
DA NE
- 5) Smatrate li da Vam je izrada samostalnih zadataka u dosadašnjem školovanju pomogla da s manjim poteškoćama izrađujete zadatke koji su sačinjavali Vaš «portfolio» za Poslovni engleski jezik?
DA NE
- 6) Smatrate li da Vam je nedostatak izrade samostalnih zadataka tijekom dosadašnjeg školovanja otežao izradu samostalnih zadataka za «portfolio»?
DA NE

-
- 7) Jeste li za izradu samostalnih zadataka za «portfolio» morali uložiti više od 3 sunčana sata (1 sunčani sat = 60 min) tjedno?
DA NE
- 8) Je li Vam prilikom izrade samostalnih zadataka bila potrebna pomoć ili savjet Vaših kolega?
DA NE
- 9) Jeste li se prilikom izrade samostalnih zadataka koristili dodatnim izvorima informacija čak i onda kad se to od Vas u uputama zadatka nije tražilo?
DA NE
- 10) Jesu li Vam upute za pojedini samostalni zadatak pomogle da ga izradite s manje poteškoća?
DA NE
- 11) Smatrate li da su pojedini zadaci bili prezahtjevni za izradu?
DA NE
- 12) Koji ste od navedenih vrsta «portfolio» zadataka radije izrađivali?
- zadatak zasnovan na pretraživanju internetskih stranica (npr. outsourcing, company profile, stock exchange)
 - analiza i rješavanje studija slučaja
 - pisanje poslovnih pisama
- 13) Jeste li na usmenom dijelu ispita iz Poslovnog engleskog jezika radije razgovarali o svojim «portfolio» zadacima nego o ostalom ispitnom materijalu?
DA NE
- 14) Smatrate li da izrada zadataka za «portfolio» predstavlja novu i korisnu metodu koja doprinosi uspješnijem usvajanju programa Poslovnog engleskog jezika?
DA NE

STUDENTS' BELIEFS ABOUT THE BUSINESS ENGLISH PORTFOLIO

Summary:

The purpose of this paper is gaining understanding of students' beliefs about the business English portfolio. The portfolio is compiled for the Business English module at the Faculty of Economics, University of Split. The aim of compiling the portfolio is encouraging students' autonomy and responsibility in acquiring necessary knowledge and skills needed for the successful business communication.

A questionnaire was prepared in order to collect information about students' experience and beliefs about the portfolio. The results of the questionnaire have been presented and analysed in this paper.

152 students have been interviewed and a majority believes that compiling the portfolio was a useful means for acquiring Business English skills. Many of them also preferred discussing their portfolio tasks rather than other textbook topics at the oral exam.

Key words: Business English, portfolio, autonomy